

Osana auttamisen ketjua

Veripalvelun vuosi
2013

Veripalvelu
lyhyesti 2

Johtajan
katsaus 4

Toiminto-
katsaukset 5

Talous ja
yhteiskunta-
vastuu 8

Henkilöstö 9

Veripalvelu
numeroina 10

Laajemman vuosikertomuksen
löydät verkosta:
<http://vuosikertomus.veripalvelu.fi>

Veripalvelu lyhyesti

VERIPALVELU OSANA SUOMALAISTA TERVEYDENHUOLTOA

Veripalvelu on Suomen Punaisen Ristin toiminnasta taloudellisesti riippumaton ja toiminnallisesti erillinen yksikkö. Huolehdimme keskitetysti koko maan verivalmistehuollosta. Toimintaamme kuuluvat niin verenluovutusten järjestäminen ja veren keräys kuin luovutetun veren testaus, verivalmisteiden tuotanto ja jakelu sairaaloihin.

Tarjoamme terveydenhuollolle muun muassa veren sopivuustutkimuksia sekä elin-, kudus- ja kantasolusiirtoihin sekä veren hyyttämiskäyttöihin ja trombosyytteihin liittyviä tutkimuksia. Kaikkien Suomessa synnyttävien äitien veriryhmä- ja veriryhmävasta-ainetutkimukset tehdään Veripalvelussa. Veripalvelussa toimii myös Suomen Kantasolurekisteri, jonka kautta välitämme siirteitä kantasolusiirtoihin.

Vahvan asiantuntemuksen perustana on oma tutkimus- ja kehitystoiminta, joka luo edellytykset turvalliselle verensiirtohoitollolle ja uusille soluhoidoille myös tulevaisuudessa.

Luomme mahdollisuuksia elämän pelastamiseen. Toteutamme tehtäväämme yhdessä vapaaehtoisten luovuttajien ja sairaaloiden ammattilaisten kanssa.

Autamme potilaita yhdessä

Teemme työtä sen puolesta, että potilaat paranevat. Veripalvelu tukee sairaaloita potilaan hoitoketjussa yhdessä luovuttajien kanssa. Verenluovutustilaisuuksien järjestämisessä meitä auttaa iso joukko vapaaehtoisia.

Teemme tätä ammattitaidolla

Veripalvelu työllistää 9 paikkakunnalla noin 500 henkilöä, jotka ovat oman alansa ammattilaisia ja asiantuntijoita. Tarjoamme terveydenhuollolle veri- ja soluvalmisteita sekä niihin liittyviä laboratorio- ja asiantuntijapalveluja.

Emme tavoittele voittoa

Veripalvelu on osa Suomen Punaista Ristiä, eikä se tavoittele toiminnallaan voittoa. Katamme oman toimintamme ja sen kehittämisen kulut myymällä terveydenhuollolle veri- ja soluvalmisteita ja asiantuntijapalveluita. Veripalvelu huolehtii vastuullisesti vakavaraisuudestaan.

Tuotanto ja ulkoasu: Mediafocus Oy **Tekstit:** Veripalvelun viestintä
Valokuvat: Veripalvelun kuvapankki **Paino:** SP-paino

ARVOMME

Potilaan hyvinvointi

Toimintamme tähtää aina potilaiden hyvinvointiin.

Luovuttajien arvostaminen

Vapaaehtoinen verenluovuttaja tai kantasolujen luovuttaja on Veripalvelun kumppani auttamisen ketjussa. Arvostamme luovuttajia ja heidän lahjaansa tarjoten kanavan potilaan auttamiseen.

Luotettavuus

Ansaitsemme ja vaalimme molemminpuolista luottamusta selkeiden ja johdonmukaisten toimintatapojen avulla. Toitutamme toiminnassamme hyvää hallintotapaa ja avointa viestintää.

Työyhteisön hyvinvointi

Kehitämme työyhteisön hyvinvointia ja pääsemme näin toiminnassamme parhaisiin tuloksiin. Haluamme, että Veripalvelu on työntekijöidemme mielestä hyvä työpaikka, joka tarjoaa mahdollisuuksia onnistua ja kokea työniloa sekä kannustaa kehittymään.

Toiminnan tehokkuus

Arvostamme luovuttajan antamaa lahjaa huolehtimalla, että se käytetään mahdollisimman tehokkaasti, tarkoituksenmukaisesti ja oikea-aikaisesti potilaiden hyväksi. Kehitämme myös jatkuvasti omaa työtämme sujuvammaksi.

**Luomme
mahdollisuuksia
elämän
pelastamiseen.**

JOHTAJAN katsaus

Vuosi 2013 oli Veripalvelulle toimintamallin muutosten ja organisaation uudistamisen vuosi. Edellisen vuoden tapaan verivalmisteiden käytön väheneminen jatkui. Suomessa käytettiin noin 8 prosenttia vähemmän punasolu- ja verihiutalevalmisteita kuin edellisenä vuonna. Odotamme käytön vähenvän edelleen vuonna 2014, mutta hidastuvalla tahdilla.

Aloimme vuonna 2012 sopeuttaa organisaatiotamme henkilöstön luonnollisen poistuman avulla näköpiirissä olevaan verivalmisteiden käytön vähenemiseen. Vuoden 2013 alussa jouduimme taipumaan tosiasioiden edessä. Luonnollinen poistuma ja "juustohöylä" eivät enää riittäneet talouden tasapainottamiseen, minkä vuoksi aloitimme koko henkilöstöä koskevat yt-neuvottelut ja Veripalvelun toiminnan uudelleen organisoinnin.

Päätimme keskittää kaiken valmistustoiminnan Helsinkiin ja lopettaa verivalmisteiden tuotannon Oulussa. Näkyvin uudistus oli varmastikin päätös korvata kahdeksan kiinteää verenluovutus pistettä liikkuvan veripalvelun toiminnalla. Saimme odotetusti kriittistä palautetta näiden toimistojen lopettamisen takia. Ymmärrämme, että monille säännölliset käynnit tutussa toimistossa tuttuja hoitajien luona olivat tärkeä osa verenluovutusta ja että liikkuvan veripalvelun tilaisuudet tarjoavat aivan toisenlaisen kokemuksen. Muutos kuitenkin onnistui. Suuri osa Porin, Vaasan, Kokkolan, Hämeenlinnan, Mikkelin, Joensuun, Lappeenrannan ja Rovaniemen toimistojen vakioluovuttajista on löytänyt säännöllisin välein järjestettävät tilaisuudet ja näillä paikkakunnilla on myös uusia ihmisiä liittynyt auttamisen ketjuun.

Päätimme myös lopettaa istukkaveren keräämisen. Istukkaveren käyttö kantasolujen siirrossa ei Suomessa ollut riittävän laajaa, jotta keräystoiminnalle olisi taloudellisia edellytyksiä. Olemme kiitollisia kaikille niille synnyttäneille äideille, joiden istukkaverta on vuosien varrella kerätty ja kättilöille, jotka ovat olleet ketjussa mukana. Kerätyt istukkaveret ovat edelleen tallessa ja odottamassa käyttöä.

Lisäksi irtauduimme luupankkitoiminnasta. Veripalvelu on hallinnoitu eräissä sairaaloissa olleita luupankkeja. Toimin-

nan ja talouden tehokkuus olisi edellyttänyt luupankkiverkoston laajentamista valtakunnalliseksi. Koska siihen ei ollut mahdollisuuksia, päätimme irtautua toiminnasta ja siirtää luupankkien hallinnon sairaaloiden omaksi toiminnaksi.

Tutkimus- ja kehitystyömme jatkui aktiivisena. Tutkimamme olivat mukana 55 tieteellisessä julkaisussa. Yksi kehitystyömme kohteista on uudet soluhoidot. Solutuotantokeskuksessamme valmistettiin viime vuonna ensimmäiset soluvalmisteet potilaiden hoitoon. Valmisteita tarvittiin potilaille, jotka sairastavat lääkähoidolle reagoimatonta vaikeaa kantasolujen siirron jälkeistä käänteishyljiintää. Maailmalla on myyntiluvan saaneita soluvalmisteita käänteishyljinnän, rustovaurioiden ja palovammojen hoitoon. Myös syövän hoitoon on tulossa lupaavia valmisteita. Veripalvelu haluaa olla eturintamassa mahdollistamassa näiden hoitojen saatavuutta myös Suomessa.

Vuonna 2013 yli 130 000 vapaaehtoista verenluovuttajaa oli mukana auttamisen ketjussa. Kiitän lämpimästi kaikkia potilaita auttaneita. Vaikka lääketiede kehittyi ja verivalmisteiden käyttö jonkin verran vähenee, tarvitaan verenluovuttajia edelleen lähes tuhat joka arkipäivä. Kiitän myös kaikkia toimintaamme edistäneitä vapaaehtoisia ja yhteistyökumppaneitamme hyvästä yhteistyöstä. Lopuksi lämmin kiitos Veripalvelun henkilöstölle ponnisteluista potilaiden parhaaksi ja haasteiden voittamiseksi.

Martti Syrjälä
Veripalvelun johtaja

**Veren-
luovuttajia
tarvitaan
edelleen
lähes tuhat
joka arki-
päivä.**

Toiminto- katsaukset

VERIVALMISTEET JA PLASMALÄÄKKEET

Verivalmisteiden edellisenä vuonna alkanut merkittävä käytön väheneminen jatkui vuonna 2013. Punasoluja ja verihiutaleita käytettiin sairaaloissa noin 8 prosenttia edellisvuotta vähemmän, mikä tuotannon kannalta tarkoittaa yli 20 000 kokoveriyksikköä. Verivalmisteiden käytön vähenemisen arvioidaan johtuvan muun muassa leikkaus- ja hoitomenetelmien kehitymisestä.

Muutokseen reagoitiin nopeasti. Aiemmin suunnitellusta Oulun tuotannon laajenuksesta luovuttiin ja tuotanto keskitettiin Kivihakaan. Oulussa ja Kuopiossa organisoitiin uudelleen verivalmisteiden ilta-, yö- ja viikonloppuajan varastointi ja jakelu yhteistyössä asiakkaan kanssa valmisteiden saatavuuden varmistamiseksi myös kiiretilanteissa. Samalla tehtiin onnistuneita uudistuksia tuotanto- ja jakeluprosessiin. Esimerkiksi verihiutaleiden valmistusaika puolitettiin ja lyhytkestoiset, viisi päivää käyttökelpoiset verihiutaleet voidaan jakaa asiakkaille entistä tuoreempina.

Lääkkeiden välitystoiminta liitettiin osaksi verivalmisteiden toimitusketjun organisaatiota ja samalla myös yhdistettiin vastuita sekä toimintoja. Suomessa käytössä oleva Veripalvelun välittäjä jääplasmavalmiste, Octaplas, vaihtui uuteen, prionien suhteen riskittömään OctaplasLG-valmisteeseen.

Verivalmisteiden toimitusvarmuus pysyi hyvällä tasolla maan kattavasti. Verivalmisteiden käytön arvioidaan edelleen laskevan. Käytön muutokset edellyttävätkin valmistukselta joustavaa, kustannustehokasta ja samalla varmaa toimitatapa. Verivalmisteiden tilaus-toimitusketjun optimointi on jatkuva prosessi, jossa haetaan tasapainoa toimitusvarmuuden, valmistehävikin ja ketjun kustannustehokkuuden välillä. Suurin haaste on riittävien tietojen saaminen toiminnan ohjaamiseen, koska sairaaloiden ja Veripalvelun väliset tiedot eivät ole nykyisissä tietojärjestelmissä yhdistettävissä.

VERENLUOVUTUS

Verenluovutusverkosto järjestettiin kokonaan uudelleen, jotta toimintakapasiteetti saatiin vastaamaan paremmin sairaaloiden tarvetta. Kahdeksan veripalvelutoimistoa suljettiin vuoden loppuun mennessä ja korvattiin säännöllisillä verenluovutustilaisuuksilla. Suljetut toimipisteet olivat Rovaniemi, Kokkola, Vaasa, Joensuu, Mikkeli, Pori, Lappeenranta ja Hämeenlinna.

Verenluovutustilaisuudet käynnistettiin suljettujen toimipisteiden paikkakunnilla nopeasti ja verenluovutusluvuissa päästiin pian tavoitteiden mukaiselle tasolle. Muutosviestintä oli aktiivista ja verenluovuttajien palautteita seurattiin tarkkaan. Tavoitteena on nostaa verenluovutustilaisuuksissa kerätyn veren osuus puoleen koko Suomen verenotosta. Samalla kymmenen jäljelle jääneen kiinteän toimipisteen verenluovutusmääriä nostetaan noin 10–15 prosenttia, vuoden 2011 verenluovutusmäärien tasolle.

Verenoton suunnittelussa siirryttiin viikkokohtaiseen luovutusmisiin, joka jakautuu tasaisesti arkipäiville. Luovutusten päivittäinen tasaisuus varmistettiin verenluovutustilaisuuksien yhteissuunnittelun tehostamisella. Lähivuosien päätavoite on verenluovuttajien aktiivisuuden ohjaaminen nykyistä tehokkaammin veriryhmän ja potilastarpeen mukaan. Ohjaamisen vaikuttavuutta parannetaan esimerkiksi uusien sähköisten työkalujen avulla.

Trombafereesien eli koneellisten verihiutalekeräysten määrä nostettiin edellisestä vuodesta kolminkertaiseksi. Luovuttajiksi pyrittiin valitsemaan kaksi valmistetta kerrallaan luovuttavia henkilöitä tarvituimmista veriryhmistä ja uusia verihiutaleluovuttajia rekrytoitiin pääkaupunkiseudulla.

Solutuotanto- keskuksessa aloitettiin solu- hoitovalmisteiden tekeminen.

TUTKIMUS JA SOLUPALVELUT

Tutkimuksen ja tuotekehityksen sekä kudosis- ja solupalvelujen alueilla Veripalvelu teki merkittäviä uusia linjauksia uudistaen myös organisaatiotaan. Osana talouden tasa-painottamista päätettiin lopettaa istukkaveren keräystoiminta ja luupankkitoiminta. Istukkaverisiirteiden käyttö on jäänyt Suomessa hyvin vähäiseksi eikä istukkaveren keräystoimintaan ollut enää taloudellisia mahdollisuuksia. Istukkaverisiirteiden välitystoiminta jatkuu edelleen.

Myös Veripalvelun luupankkiverkoston toiminta lopetettiin taloudellisten ja toiminnallisten syiden takia. Luupankkiverkoston keräämät luusiirteet toimitettiin verkoston sairaaloille ja lisäksi sairaaloiden aloittamaa omaa luupankkitoimintaa tuettiin koulutusohjelmalla.

Veripalvelun ylläpitämä Suomen Kantasolurekisteri (aiemmin Luuytimenluovuttajarekisteri) välitti 146 siirrettä koti- ja ulkomaisille potilaille. Välitettyjen siirteiden määrä on 2000-luvun kuluessa kaksinkertaistunut. Rekisteriin liittyi vuonna 2013 ennätysmäärä, 1 910 uutta luovuttajaa, mikä nosti rekisterin jäsenten kokonaismäärän yli 23 000:n.

Solutuotantokeskuksessa aloitettiin ensimmäisen soluhoidovalmisteiden, mesenkymaalisten stroomasolujen valmistaminen kantasolusiirtopotilaiden käänteishyljinnän hoitoon. Vuonna 2013 hoidettiin TYKS:ssä ja HYKS:ssä ensimmäiset kymmenen potilasta tällä uudella valmisteella. Veripalvelussa valmistellaan myös toisen uuden soluvälimateriaalin, ihon keratinosyyttien eristämistä yhdessä

HYKS:n Palovammakeskuksen kanssa palovammojen hoitoon.

Veripalvelu aloitti myös ensimmäisen Euroopassa myyntiluvan saaneen kehittyneen kudosismuokkautuotteen, ChondroCelectin® jakelun sairaaloihin. Neljä ensimmäistä rustovauriopotilasta hoidettiin tällä potilaan omia soluja hyödyntävällä lääkkeellä.

Veripalvelun luomaan patenttikokeelmaan liittyviä taloudellisia riskejä vähennettiin myymällä pääosa patenteista ja patenttihakemuksista. Kantasolujen glykomiikkaa ja suolistomikrobiston yhteyksiä veriryhmiin käsittelevät patenttikokeelmat sekä niihin liittyvä tulosaineisto myytiin eteenpäin yrityksille, jotka jatkavat näiden keksintöjen kaupallistamista.

Veripalvelu on mukana hematologisessa biopankkitutkimushankkeessa (FHRB) vastaten näytteiden laboratoriotutkimuksesta. Syyskuussa 2013 tuli voimaan pitkään valmisteltu biopankkilaki. Tutkimushankkeesta on tarkoitus muodostaa jatkossa uuden lainsäädännön mukainen biopankki. Veripalvelu selvittää aktiivisesti rooliaan biopankkitoiminnassa ja osallistuu erilaisiin alan tutkimushankkeisiin.

Veripalvelun tutkijat olivat vuonna 2013 mukana yhteensä 55 tieteellisessä julkaisussa. Näistä 12 oli arvostetuissa, vaikuttavuusfaktoriarvo 4:n ylittävissä tiedejulkaisuissa. Ulkopuolista tiederahoitusta Veripalvelun tutkimushankkeet saivat yhteensä noin 595 000 euroa. Laajin käynnissä oleva yhteistyöhanke on vuonna 2010 alkanut TEKES:n rahoittama Terveyden ja hyvinvoinnin strategisen huippuosaamisen keskittymän (SalWe) ”Yksilön hyvinvoinnin ja terveyden älykäs seuranta” -tutkimusohjelma. Ohjelmaan osallistuu 13 yrityksestä ja 19 tutkimusryhmästä koostuva konsortio. Veripalvelu osallistuu ”Älykkäät merkkiaineyhdistelmät” -työpakettiin. Keskeisiä Veripalvelun tutkimushankkeita vuonna 2013 olivat myös mesenkymaalisten stroomasolujen ominaisuuksien ja tuotantomenetelmien tutkimus sekä solujen, kudosten ja elinten siirtoihin liittyvät tutkimushankkeet.

LABORATORIO- PALVELUT

Aiemmin erillisenä toimineet tuotanto- ja potilaslaboratoriot yhdistettiin yhtenä kokonaisuutena toimivaksi Laboratoriopalvelut-toiminnoksi. Tavoitteena on varmistaa osaamisen ja henkilöstön riittävyys tulevaisuudessa ja toiminnan tehokkuus korkealaatuisen palvelutason sekä asiantuntijuuden ylläpitämiseksi.

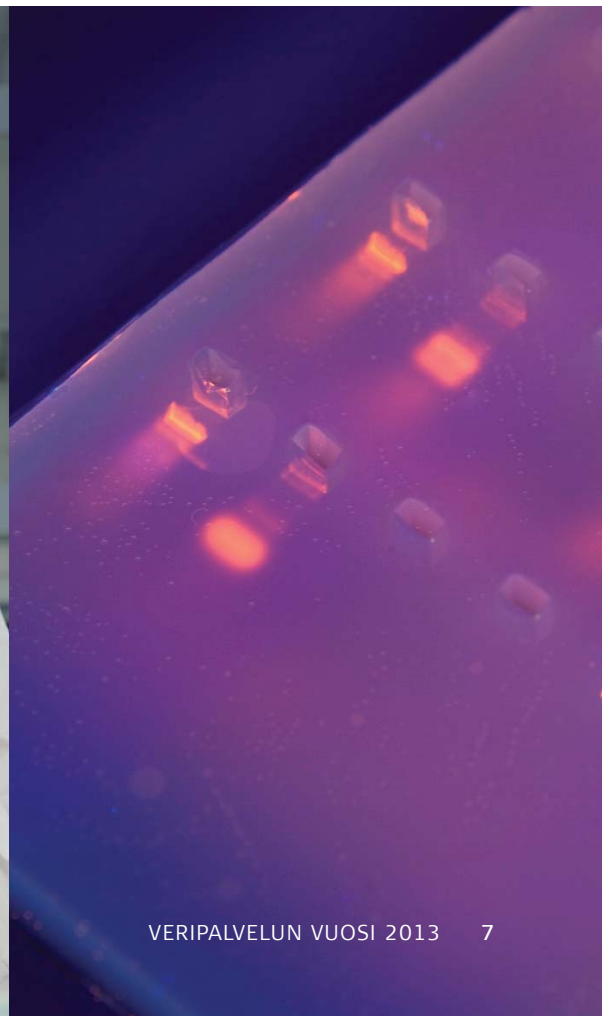
Veriryhmätutkimukset siirtyivät toimimaan entistä tiiviimmin Veripalvelun tilauskeskuksen ja verivalmisteen tuotannon yhteyteen osana verivalmisteen tilaus-toimitusketjua. Laboratoriohenkilöstö hoitaa nyt verivalmisteen ja lääkkeiden ilta-, yö- ja viikonloppuaikaiset tilaukset ja toimitukset sekä sairaaloiden tarvitsemat veriryhmätutkimukset.

Uutena palveluna valmisteltiin RhD-negatiivisten äitien anti-D-suojausohjelma yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. RhD-negatiiviset äidit saavat alkuvuodesta 2014 alkaen rutiinisti anti-D-suojauksen, jolla voidaan estää äidin veriryhmävasta-aineiden aiheuttama sikiön tai vastasyntyneen hemolyyttinen tauti. Kyseessä on merkittävä parannus suomalaisen äitiyshuoltoon. Jatkossa Veripalvelu määrittää laboratoriossaan sikiön RhD-veriryhmän RhD-negatiivisen äidin plasmasta anti-D-suojauksen kohdentamiseksi juuri niille äideille, jotka sitä tarvitsevat. Uusia sikiön RhD-veriryhmätutkimuksia odotetaan olevan vuosittain enimmillään noin 8 000. Veripalvelu on aktiivisesti kouluttanut neuvoloiden ja synnytysosastojen henkilökuntaa tulevaan muutokseen.

Kliinisten potilastutkimusten määrät pysyivät hyvin lähellä edellisvuoden tasoa. Veren sopivuustutkimukset vähenivät jonkin verran verivalmisteen käytön vähenemisen seurauksena. Kasvua oli elin- ja kantasolusiirtojen vaatimissa kudosomeutuvuustutkimuksissa johtuen erityisesti kantasolusiirtojen lisääntymisestä.

Uutena palveluna valmisteltiin RhD-negatiivisten äitien anti-D-suojausohjelma.

MUUT TOIMINNOT

Veripalvelun lääkärit ja asiantuntijat avustavat sairaaloiden henkilökuntaa turvallisten ja tehokkaiden verensiirto- ja soluhoidojen toteuttamisessa. Tämä sisältää erilaisia konsultaatioita, erikoisvalmisteiden toimittamista, sopivien verivalmisteiden löytämistä alloimmunisoituneille potilaille, päivystystoimintaa ja koulutusta. Vuonna 2013 Veripalvelu järjesti sairaala-asiakkaille 9 koulutuspäivää, joissa koulutettiin 251 henkilöä. Lisäksi Veripalvelun asiantuntijat pitivät 65 esitystä eri koulutustilaisuuksissa sadoille kuulijoille ja julkaisivat lukuisia artikkeleja suomalaisissa lehdissä ja oppikirjoissa.

Laadunhallinnassa vuoden tärkeimpiä ponnistuksia oli toteuttaa organisaation uudistamisen, kuten valmistuksen keskittämisen, luovutuspaikkojen sulkemisen ja lääkevälytyksen uudelleenorganisoinnin vaatimat laatu järjestelmä-

muutokset hallitusti ja oikea-aikaisesti. Myös uusien soluvalmisteiden vaatimien laatu järjestelmien pystyttäminen työllisti laatu yksikköä. Veripalvelun toimintajärjestelmän ja prosessien kehittämisessä käytettiin menestyksekkäästi Lean-toimintaperiaatteita ja päästiin hyvään alkuun kohti Lean-organisaatiota.

Tietohallintopalveluissa tekemisen pääpaino oli tuotannollisten järjestelmien ylläpidossa ja tukemisessa sekä edellisellä vuonna käyttöön otettujen Windows 7-, intranet-, contact center-, pikaviestintä- ja raportointijärjestelmien sisäänajossa. Veripalvelussa otettiin käyttöön myös uusi toiminnanohjausjärjestelmä, johon yhdistettiin vanhat hankinnan ja logistiikan sekä talouden perusjärjestelmät. Lähivuosien uudistushankkeet kohdistuvat veripankkijärjestelmän päivitykseen, kevyempien raportointiratkaisujen käyttöönottoon, henkilöstöhallinnon perusjärjestelmän uusintaan sekä luovuttajille ja asiakkaille suunnattavien sähköisten palveluiden kehittämiseen.

Viestintähankkeista tärkeimpiä oli verenluovutusverkon muutosprojektin tukeminen. Sulkevien veripalvelutoimistojen paikkakunnilla viestittiin aktiivisesti luovuttajille ja mediaan muutoksen syistä ja tilalle tulevista säännöllisistä verenluovutustilaisuuksista. Veripalvelun uutena viestintäkanavana otettiin käyttöön Suomen Punaisen Ristin mobiilisovellus, josta voi esimerkiksi tehdä luovutussoveltuvuustestin, tarkistaa veriryhmäkohtaisen veritilanteen sekä etsiä lähimmät verenluovutuspaikat.

HENKILÖSTÖ

Veripalvelussa työskenteli vuonna 2013 keskimäärin 585 henkilöä, joiden yhteenlaskettu työpanos vastaa 492 kokaikaisen henkilön työpanosta (FTE). Henkilöstön keski-ikä oli 42,2 vuotta. Henkilökunnasta naisia oli 88 % ja miehiä 12 %.

Käytyjen yt-neuvottelujen piirissä oli koko Veripalvelun yli 600 työntekijän henkilöstö. Niiden seurauksena toimintaa organisoitiin uudelleen ja yhteensä 61 työsuhdetta irtisanottiin. Lisäksi prosessin aikana 9 henkilöä irtisanoutui tai jäi eläkkeelle.

Henkilöstön kehittämisessä panostettiin erityisesti esimiesvalmennukseen ja muutosjohtamiseen sekä prosessien tehostamista edistäviin Lean-hankkeisiin. Syksyllä 2013 toteutettiin myös

koko henkilöstön piirissä työyhteisön hyvinvointia mittaava tutkimus.

Henkilöstön vaihtuvuus nousi selvästi vuonna 2013 johtuen muun muassa käydyistä yhteistoimintaneuvotteluista. Vakituisten henkilöiden lähtövaihtuvuus on 8,1 % (2012: 6,1 %) ja kaikkien irtisanoutuneiden osalta 10,2 % (2012: 9,1 %). Kokonaisvaihtuvuudeksi muodostui 29,2 % (2012: 26,0 %). Vuonna 2014 vaihtuvuuden ennakoidaan palautuvan vuonna 2013 edeltävälle tasolle. Kokonaisuudessaan vaihtuvuusluvut ovat varsin korkeita muun muassa eläköitymisestä, perhevapaista sekä työntekijöiden liikkuvuuden lisääntymisestä johtuen. Työsuhteen keskipituus oli vuonna 2013 12,7 vuotta (2012: 11,7 vuotta).

Talous ja yhteiskuntavastuu

Veripalvelu on voittoa tavoittelematon organisaatio, joka kattaa toiminnallaan omat kustannuksensa. Toiminta rahoitetaan siten, että sairaalat maksavat Veripalvelulle käyttämistään verivalmisteista, muista tuotteista ja palveluista. Veripalvelun toimintaa ei tueta yhteiskunnan varoista eikä muista ulkopuolisista lähteistä, lukuun ottamatta eräitä tutkimushankkeisiin saatuja apurahoja ja avustuksia.

Vuonna 2013 Veripalvelun liikevaihto oli 65,6 milj.euroa. Liikevaihto laski 0,6 % edellisvuoteen verrattuna. Liikevaihdon laskua oli useimmilla toiminta-alueilla. Liikevaihto kasvoi ainoastaan laboratorio- ja kudospalveluissa. Uutena toiminta-alueena käynnistyi myynti solutuotantokeskuksessa, jonka osuus oli kuitenkin toistaiseksi vielä varsin pieni. Verivalmisteiden myynti väheni lähes 1,5 miljoonalla eurolla ja plasmaraaka-aineen 0,2 miljoonaa. Verivalmisteiden käyttöä on voitu vähentää sairaaloissa uusien hoitokäytäntöjen myötä.

Tilikauden lopussa Veripalvelun talletukset SPR:n järjestöpankissa olivat 14,2 milj.euroa. Sijoitettavan omaisuuden tasearvo oli vuoden 2013 lopussa 32,4 milj.euroa, joka on allokoituna pääasiassa erilaisiin rahastoihin.

Veripalvelu laatii toiminnastaan tuloslaskelman ja taseen. Vuoden 2013 tilikauden ylijäämä oli 2,4 milj.euroa (-0,8 milj.euroa vuonna 2012). Veripalvelun tulos on osa Suomen Punaisen Ristin tulosta, josta ei tämän vuosikertomuksen julkaisuhetkellä ole vielä annettu tilintarkastuskertomusta.

GRI-ohjeiston (Global Sustainability Reporting) mukaisten avaintunnuksien lisäksi olennaisia Veripalvelun yhteiskuntavastuuta kuvaavia mittareita ovat verenluovutustoimintaa, verivalmisteiden käyttöä ja verensiirtohoitoon turvallisuutta kuvaavat tunnusluvut.

Yhteiskuntavastuun mittarit		2013	2012	2011
Taloudelliset mittarit				
	Liikevaihto, 1 000 eur	65 571	65 956	69 230
	Materiaalit ja palvelut, 1 000 eur	-16 349	-17 762	-16 815
	Henkilöstökulut, 1 000 eur	-27 168	-29 247	-32 437
Ympäristömittarit				
EN3	Sähkön kulutus, MWh (*	5 850	5 843	5 872
EN8	Veden kulutus, m ³ (*	10 080	9 922	14 465
	Kaukolämmön kulutus, MWh (*	4 290	4 649	4 969
	Matkapäivät	12 417	14 412	12 814
	CO ₂ -päästöt, kotimaan lennot, kg	28 017	47 884	65 250
	CO ₂ -päästöt, ulkomaan lennot, kg	94 573	120 239	132 496
	Polttokelpoinen jäte, kg (*	27 300	26 950	34 400
	Lajiteltu yhdyskuntajäte, kg (**	155 200	149 000	159 000
	Vaaralliset jätteet, kg (*	7 700	12 000	7 050
Sosiaaliset mittarit				
LA1	Henkilöstön määrä (työssäkäyvät päätoimiset, vuoden keskiarvo)	506	561	555
LA7	Sairauspoissaolot, pv	5 240	5 143	5 853
LA7	Työtapaturmat	25	30	28
LA10	Henkilökunnan koulutus, 1 000 eur	-156	-269	-543
	Henkilökunnan koulutus, eur/henkilö	-308	-480	-978
Veripalvelutoiminnan mittareita				
	Luovutusten määrä (kokoveri ja afereesit)	227 610	250 999	268 734
	Luovuttajien määrä (kokoveri ja afereesit)	131 976	143 563	154 038
	Myytyjen verivalmisteiden määrä	359 509	389 949	408 505
	Kokonaan käyttämättä jääneet luovutukset	4 279	4 191	4 606
	Verensiirron raportoidut haittavaikutukset	360	338	251

* Kivihaka, Helsinki

** Haudattavan jätteen määrään sisältyvät myös Helsingin liikkuvan veripalvelun jätteet

VERIPALVELU NUMEROINA

Verivalmisteet sairaaloille, myytyt

Valmiste, yksikköä	2011	2012	2013	muutos % 2012/2013
Punasolut, valkosoluttomat	240 558	228 411	210 396	-8
Verihiutalevalmisteet (4 luovuttajaa/ valmiste)	41 929	40 342	37 234	-8

Verivalmisteiden käytön vähenemisen arvioidaan johtuvan muun muassa leikkaus- ja hoitomenetelmien kehitymisestä.

Luovutetun kokoveren hyödyntäminen verivalmisteiksi 2013

	punasolut	verihiutaleet**
Valmiste potilaskäyttöön	95 %	90 %
Verenluovutukseen liittyvät poistot	2 %	-
Laboratoriotuloksiin ja tuotanto-prosessiin liittyvät poistot	< 1 %	2 %
Vanhentuneet*	3 %	8 %

* Osa vanhentuneista punasoluista käytetään lääkevalmistuksen raaka-aineena
 ** Osuudet verihiutalevalmistukseen ohjatuista kokoveristä

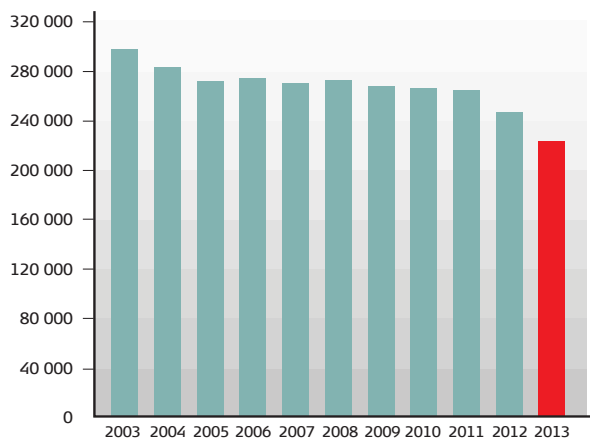
Veri käytetään Suomessa tehokkaasti potilaiden hoitoon.

Suomalaisten veriryhmäjakauma Uudet verenluovuttajat 2013

A+	A-	B+	B-	AB+	AB-	O+	O-
35 %	6 %	16 %	2 %	7 %	1 %	28 %	5 %

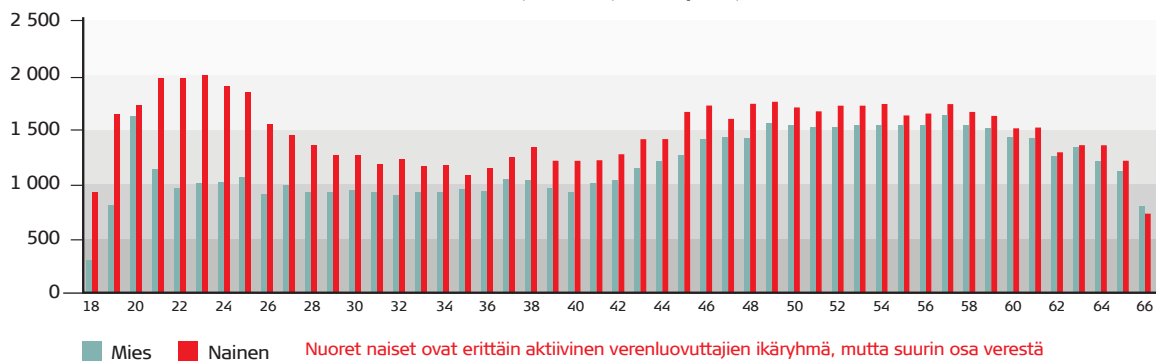
Verenluovuttajia ohjataan tulemaan verenluovutukseen veriryhmänsä mukaan.

Kokoverenluovutukset 2003–2013

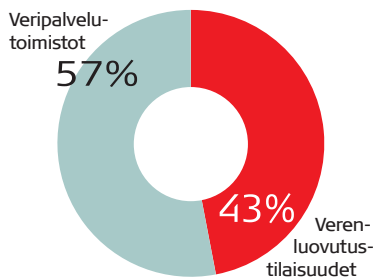

Verta kerätään sairaaloiden tarpeen mukaisesti, joten määrä vaihtelee vuosittain. Lisäksi vuosittain tehdään noin 4 000 plasma- ja 1 000 verihiutaleluovutusta (afereesit).

Luovuttajien ikä- ja sukupuolijakauma

Kokoverenluovutukset

Liikkuvissa verenluovutustilaisuuksissa kerättiin yli 40 prosenttia verestä, mutta 2014 sen osuus nousee jo puoleen kaikesta kerätystä verestä.

Infektiotutkimuksissa positiivisiksi varmistetut luovuttajat 2009–2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Hepatiitti B	3	4	1	2	1
Hepatiitti C	9	6	9	15	9
HIV	1	3	0	1	0
Syfiili	3	3	0	51*	6*

* Testi muuttunut 2/2012. Uusi syfiilibakteerin vasta-ainetesti löytää tuoreen tartunnan lisäksi myös vanhat hoidetut tartunnat, jotka eivät ole tartuttavia tai vaadi hoitoa.

Luovuttajien huolellinen valinta ja luotettavuus takaavat sen, että infektiotutkimuksissa löytyy vain vähän HIV- ja hepatiittivirusten kantajia.

Kantasolurekisterin välittämät kantasolusiirteet 2011–2013

Välitetyt kantasolusiirteet yhteensä

	2011	2012	2013
Luuydinsiirre	41	22	29
Veren kantasolusiirre	76	79	97
Istukkaverisiirre	6	11	7
Lymfosyytisiirre	11	15	13
yhteensä	134	127	146

Välitettyjen kantasolusiirteiden määrä on 2000-luvulla kaksinkertaistunut.

Suomalaiselta luovuttajalta suomalaiselle potilaalle

	2011	2012	2013
Luuydinsiirre	13	6	8
Veren kantasolusiirre	8	15	13
Istukkaverisiirre	0	2	0
Lymfosyytisiirre	5	3	2
yhteensä	26	26	23

Ulkomaalaiselta luovuttajalta suomalaiselle potilaalle

	2011	2012	2013
Luuydinsiirre	27	15	18
Veren kantasolusiirre	65	62	80
Istukkaverisiirre	0	3	1
Lymfosyytisiirre	6	12	10
yhteensä	98	93	109

Suomalaiselta luovuttajalta ulkomaalaiselle potilaalle

	2011	2012	2013
Luuydinsiirre	1	1	3
Veren kantasolusiirre	3	2	4
Istukkaverisiirre	6	6	6
Lymfosyytisiirre	0	0	1
yhteensä	10	9	14

Kantasolurekisteri on kansainvälistä toimintaa. Veripalvelun kuriirit noutavat kantasolusiirteiden potilaalle myös ulkomailta.

Veripalvelun laboratoriotutkimuksia terveydenhuoltoyksiköille		
	2012	2013
Hemostaasitutkimukset	8 379	8 928
Veriryhmätutkimukset yhteensä	15 658	14 736
Punasoluvasta-ainetunnistukset	4 283	3 738
Vaativat punasoluvasta-ainetunnistukset	1 615	1 385
Kiireelliset ja päivystysaikana tehdyt veren sopivuustutkimukset	2 270	2 283
Neuvolanäytetutkimukset	80 215	79 511
Kudossopeutuvuustutkimukset	13 110	14 600
Trombosyyttitutkimukset	563	580

Verensiirtoserologiset tutkimukset ja vasta-ainetutkimukset vähenivät jonkin verran verivalmisteiden käytön vähenemisen seurauksena. Kasvua oli elin- ja kantasolusiirtojen vaatimissa kudossopeutuvuustutkimuksissa johtuen erityisesti kantasolusiirtojen lisääntymisestä.

Veripalvelulle vahvistetut toimitukset sekä Veripalvelussa tehdyt akkreditoinnit, tarkastukset ja auditoinnit 2013	
Toimitukset	14
Akkreditoinnit	3
Tarkastukset	12
Ulkoiset auditoinnit	11
Sisäiset auditoinnit	14

Suomessa tehdyt elinsiirrot 2009–2013					
	2009	2010	2011	2012	2013
Munuainen	180	175	177	199	189
Maksa	48	50	56	52	49
Sydän	13	22	18	22	21
Keuhkot	14	15	23	26	15
Sydän-keuhko	0	0	0	1	0
Haima	0	2	1	8	10
Haimasaareke	7	8	6	1	0
Ohutsuoli	1	1	0	2	1
YHTEENSÄ	263	273	281	311	285
Kuolleita luovuttajilta Suomesta	94	92	92	107	95
Eläviitä luovuttajilta Suomesta (munuainen)	6	11	13	11	13

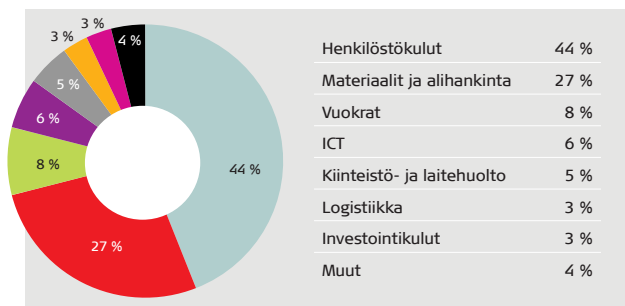
Veripalvelu tekee kaikkien Suomessa tehtävien elinsiirtojen ja kantasolusiirtojen kudostyyppitykset.

Liikevaihto tuoteryhmittäin (milj. euroa)

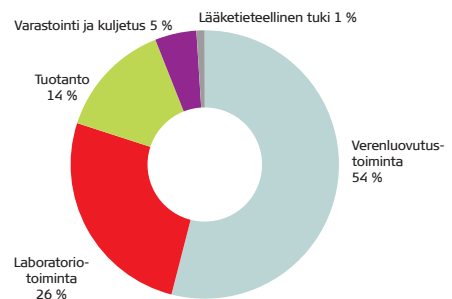
Pääosa Veripalvelun liikevaihdosta tulee verivalmisteista. Kudospalvelujen osuus on kasvussa.

Kustannusten jakauma 2013

Pääosa Veripalvelun kustannuksista koostuu henkilöstökuluista

Veripussin kustannukset 2013 (%)

Verivalmisteiden kustannus koostuu monesta eri työvaiheesta.

Henkilöstömäärä

	2012	2013
Henkilöstömäärä yhteensä 31.12.	641	537
Vakituiset	540	470
Määräaikaiset	62	42
Tarvittaessa töihin kutsuttavat	39	25
Henkilöstömäärä kokoaikaisina (FTE) keskimäärin	545	492
Henkilöstömäärä keskimäärin	631	585
Työssäkäyvät päätoimiset keskimäärin	561	506

Veripalvelun henkilöstömäärä laski merkittävästi vuonna 2013.

Koulutus rakenne (%)

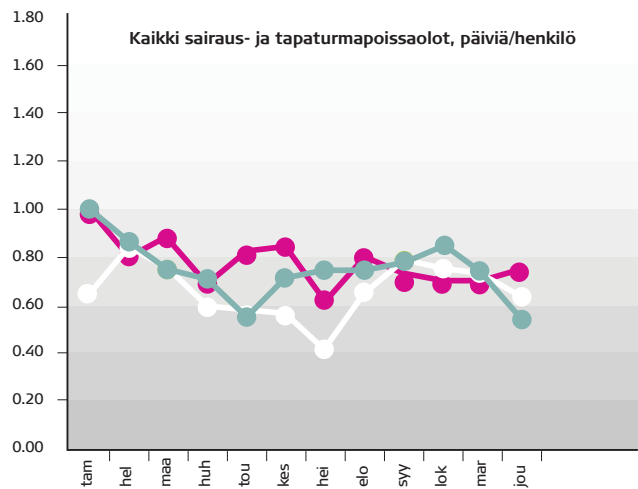
	2013
TERVEYDENHOITO Sairaanhoidaja, erikoissairaanhoidaja, terveydenhoitaja	35 %
LABORATORIO Lab.hoitaja, laborantti, lab. analyttikko, bioanalyttikko, erik.lab.hoitaja	17 %
SOSIAALI- JA MUU HOITOALA Lähihoitaja, apu-/perushoitaja	11 %
LUONNONTETEELLINEN fil.kand., fil.lis., fil.maist., fil.toht.	9 %
LÄÄKETIETEELLINEN lää.k.lis., lää.k.tohtori, erikoislääkäri	3 %
KAUPALLINEN merkonomi, yo.merkonomi, merkantti, tradenomi, ekonomisti	5 %
LÄÄKEALA farmaseutti, proviisori, farmanomi	2 %
TEKNINEN insinööri, diplomi-insinööri, tekniikko tai muu teknisen alan koulutus	3 %
Muu koulutus	15 %

Veripalvelussa työskentelee monen eri alan ammattilaisia.

Henkilöstön jakauma organisaatiossa (%)

	2013
Verenluovutus	43 %
Laboratoriopalvelut	20 %
Verivalmisteet ja plasmalääkkeet	14 %
Tutkimus ja solupalvelut	6 %
Muut	17 %

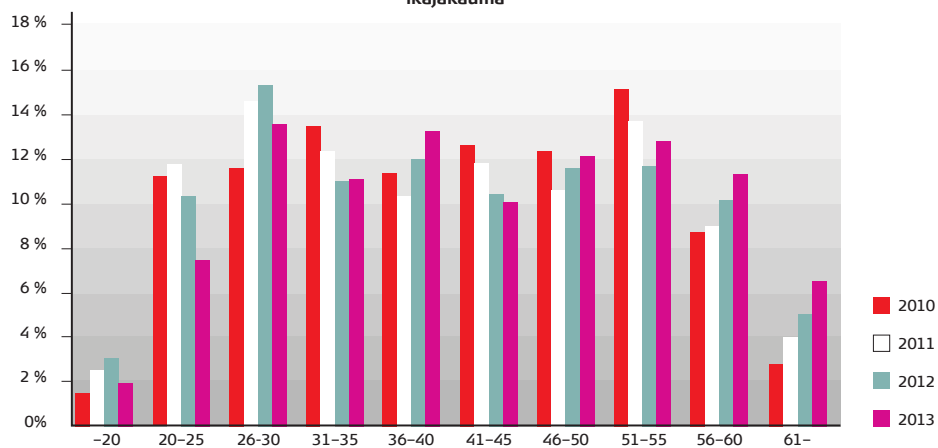
Verenluovutustoiminnassa työskentelee 43 % henkilöstöstä.

● Sairauspoissaolot 2011 ○ Sairauspoissaolot 2012 ● Sairauspoissaolot 2013

Sairaus- ja tapaturmapoissaolot ovat pysyneet viime vuosina alhaisina.

Henkilöstön ikäjakauma

Henkilöstön keski-ikä vuonna 2013 oli 42,2 vuotta.

Veripalvelun toimipisteet

Veripalvelukeskus

Helsinki, Kivihaka
Kivihaantie 7
00310 Helsinki
p. 029 300 1010
Maksuton luovuttajainfo
0800 0 5801 (arkisin 8-17)

Espoo
Kauppakeskus Iso Omena,
Piispansilta 9
02230 Espoo

Helsinki, Sanomatalo
Töölönlahdenkatu 2
00100 Helsinki

Jyväskylä
Kalevankatu 8
40100 Jyväskylä

Kuopio
Puijonkatu 23
70100 Kuopio

Lahti
Erkonkatu 11
15110 Lahti

Oulu
Isokatu 32 C
90100 Oulu

Seinäjoki
Kauppakatu 26
60100 Seinäjoki

Tampere
Rautatiekatu 21 B
33100 Tampere

Turku
Yliopistonkatu 16 C
20100 Turku

Lisäksi verenluovutustilaisuuksia
järjestetään joka arkipäivä
eri puolilla Suomea. Katso ajat ja
paikat verkkosivuiltamme
www.veripalvelu.fi.

Punainen Risti
Veripalvelu

www.veripalvelu.fi